

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujjalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

**Szakmai anyag MOTMed mozgásterápiás eszköz használatának
megvalósításához súlyosan, halmozottan fogyatékos személyek
nappali ellátásában**

Készítette:

Hoschke Orsolya-mozgásfejlesztő

Kalvach Áron-gondozó

Némethné Varga Viktória-gyógypedagógus

2024.

BELÜGYMINISZTERIUM

Tartalom

A projekt résztvevőinek bemutatása.....	1
Projekt előzmények	2
A mozgás fontossága.....	2
SHF személyek mozgásos jellemzői	5
Módszertani sajátosságok felnőtt SHF személyek mozgásfejleszté-se/mozgásnevelése kapcsán	6
MOTOMed eszköz és annak létjogosultsága SHF személyek mozgásfejlesztésében.....	8
A MOTOMed eszköz intézményi bevezetésének folyamata.....	11
Dokumentáció	24
Felhasznált irodalom	29
Mellékletek:.....	30

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujjalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

“Mert a mozgás az élet,
az élet pedig mozgás.”

Ron Fletcher

BELÜGYMINISZTERIUM

A projekt résztvevőinek bemutatása

A Gondoskodás Gyermekéinkért Alapítvány olyan civil szervezet, amelyet 1996-ban hoztak létre Budapesten élő családok, akik otthon nevelik, gondozzák súlyosan, halmozottan fogyatékos (továbbiakban SHF) gyermeküket. Célja a magas támogatási szükségletű, SHF személyek életminőségének javítása, többek között fejlesztő eszközök beszerzése, hasznos és céltudatos szabadidős programok szervezése. Tevékenysége szorosan összefügg a társadalom szemléletformálásával, a fogyatékkal élők mindennapjainak megismertetésével.¹

A családok gyermekei a Budapest XV. kerületi önkormányzat által működtetett speciálisan, a súlyosan, halmozottan fogyatékosok ellátására szakosodott fogyatékosok nappali ellátását, a Fejlesztő Gondozó Központot (továbbiakban FENO)² veszik igénybe, így az Alapítvány elsődleges akcióterülete a nappali intézmény. Az intézmény fogyatékos személyek nappali ellátása keretében biztosítja a saját otthonukban élő, 6. életévüket betöltött, súlyosan halmozottan fogyatékos gyerekek és felnőttek nappali ellátását, illetve ennek szerves részeként az étkezést. A nappali ellátás szakmai tevékenységei a törvény által meghatározott szolgáltatási elemekre épülnek, amik igazodnak a súlyosan, halmozottan fogyatékos személyek speciális szükségleteihez.

A nappali ellátás által az egyéni szükségletek mentén biztosított szolgáltatási elemek:

- a) tanácsadás (pl. életúttervezéshez kapcsolódó tanácsadási folyamat, információs pult működtetése),
- b) készségfejlesztés (pl. társadalmi integrációt, szemléletformálást segítő programok szervezése -integrált játszótér használata),
- c) háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás (pl. segédeszközök tisztántartása, speciális kerekesszék kabátok biztosítása sétákhoz),
- d) étkeztetés (pl. az étkezés helyszínének egyénre szabása speciális eszközökkel),
- e) esetkezelés (pl. segítség hivatalos ügyek intézésében, egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása helyben),

¹ Gondoskodás Gyermekéinkért Alapítvány: <https://gondozotthon.hu/wp/>

²Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat FENO: <https://www.bpxv.hu/szocial-intezmenyek/fejleszto-gondozo-kozpont>

f) felügyelet (pl. A fizikai (kinőtt segédeszköz, romló fizikai státusz) és mentális (autoagresszív viselkedés) kockázatok figyelemmel kísérése, szükség esetén szakember bevonása.),

g) gondozás (pl. testi higiéne, toalett tréning, öltözés-vetkőzés biztosítása a fejlesztő gondozás keretein belül),

h) közösségi fejlesztés (pl. kerületi programokban, rendezvényeken való aktív részvétel, kerületi rendezvény szervezése),

i) gyógypedagógiai segítségnyújtás (pl. A fogyatékoság milyenségének és súlyosságai fokának megfelelő differenciált fejlesztő eljárások alkalmazása.),

j) pedagógiai segítségnyújtás (pl. Alapvető emberi értékek, viselkedési formák, praktikus ismeretek elsajátításának közvetítése.)

Az intézményben 36 fő SHF családban élő személyt gondoznak, akik mozgáskorlátozottságuk és nagyfokú értelmi fogyatékoságuk mellett, érzékszervi fogyatékosággal élnek.

Projekt előzmények

A Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány pályázatot adott be a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet (továbbiakban NSZI) által kiírt FOF2023-A, „Fogyatékos személyek helyi, regionális és országos szervezeteinek szakmai programjainak támogatása 2023 SZOLGÁLTATÁSOK TÁMOGATÁSA” megnevezésű pályázati kiírásához kapcsolódóan, új mozgásterápiás szolgáltatás (MOTOMED mozgásterápiás eszköz használatának bevezetése, használata) indítása okán. A pályázat támogatást nyert, de mivel a FENO ilyen eszközzel nem rendelkezik, ezért szükséges olyan módszertani anyag kidolgozása, ami útmutatót jelent az intézmény szakmai teamje számára. Másrészt bízunk benne, hogy a szakmai anyag segítséget nyújthat más fogyatékos személyeket ellátó intézmény számára a mozgásfejlesztésben, a mozgásos szintentartó tevékenységek megvalósításában és magának a MOTO-med eszköz használatában.

A mozgás fontossága

A mozgás nélkülözhetetlen eleme az élet minden területének, minden percében jelen van és jelen lesz az idő múlásával. A rendszeres mozgásnak számos pozitív hatása van az emberi

szervezetre. Javítja az izomzatot, keringést, csökkenti a szívbetegségek kockázatát, támogatja a testsúlykontrollt, és kedvezően hat az idegrendszerre, stresszcsökkentő is.³

Mindennapi életünkhöz hozzátartozik a mozgás. Ha megfigyeljük magunkat, nem tudunk egyhelyben maradni mozdulatlanul még kis idő elteltével sem, legyen szó akár egy apró mozdulatról. Kijelenthetjük, hogy a mozgás szerves része önmagunknak, mindennapjainknak. A szervezetünk valamennyi izma, kötőszöveti rétege és területe, szervrendszerei állandó mozgásban van, mindez azért, hogy a létezésünk fennmaradjon.⁴

A mindennapi mozgás - ami nem a versenyszerű sportolásról szól - számos jótékony hatással van a szervezetünkre:

- javítja a vérkeringést,
- boldogsághormont termel,
- csökkenti a depressziót kialakító hormonok termelődését,
- csökkenti a kontraktúrákat,
- ideg - izom kapcsolat fenntartás,
- csontok egészségére is jótékony hatással bír,
- cukorbetegség, inzulin rezisztencia megelőzése,
- létrejött cukorbetegség / inzulin rezisztencia tovább romlásának prevenciója,
- légzőszervrendszert erősíti,
- mentális funkciók javulnak,
- lelki jóllétünk fokozódik,
- immunrendszert erősíti,
- támogatjuk a bélmozgást,
- és még számos hatás ismert.

Mindennapi mozgások lehetnek a hobbiként végzett sportolások (pl. boccia, lovaglás, úszás, asztalitenisz) vagy egyszerűbb mozgásformák - pl.: kerekesszék hajtása kézzel, séta, táncolás, rajzolás, kutyasétáltatás.⁵

A mozgás ugyanilyen fontos a fogyatékos személyek, ezen belül az SHF személyek esetében is. Ahhoz, hogy lássuk miben jelent nagy segítséget a pályázaton nyert eszköz, néhány fogalmat szükséges tisztázni.

³ Magyar Kardiológusok Társasága <http://www.mkardio.hu/upload/kardiologia/intro/index.html>

⁴ Gerinces magazin https://gerinces.blog.hu/2015/05/07/tiz_egyszeru_lepes_az_egeszegert

⁵ <https://heavenuts.hu/a-mozgas-szerepe-az-egeszsegmegorzesben/>

Kit tekintünk súlyosan, halmozottan fogyatékos személynek

Az SHF személyek csoportjának definíció szerinti meghatározása nem könnyű feladat, hiszen ahány SHF személy, annyi féle diagnózis, fogyatékoság, betegség, támogatási szükséglet, speciális igény és egyéni jellemző figyelhető meg.^{6 7}

Tapasztalataink alapján elmondható, hogy az **SHF személyek** kommunikációjukban akadályozottak és sok esetben valamilyen fokú és típusú mozgáskorlátozottsággal, illetve érzékszervi sérüléssel rendelkeznek, értelmi fogyatékosággal élnek és sok esetben egészségügyi problémával is küzdenek. Szükséglet alapú megközelítésben magas támogatási szükséglettel bírnak, összetett, komplex 24 órás megsegítést igényelnek a hét minden napján, az élet szinte összes területén. Ezért rendkívül fontos, hogy saját mozgásukban, mozgásukban képességeik mentén a legnagyobb mértékben részt tudjanak venni. Mozgásos aktivitásuk befolyásolja saját magukról és közvetlen vagy tágabb környezetükről alkotott képüket, nagyban befolyásolja önrendelkezésüket, a velük való történésekben való aktív közreműködést. Másrészt közvetlen gondozó/segítő környezetük számára segítséget jelent a gondozási, ellátási feladatok során a minél nagyobb mozgásos aktivitás.

A SHF felnőtt személyek gondozása otthonukban, illetve szociális intézményekben zajlik. Fejlesztésük, szintentartásuk, életminőségük javítása széleskörű szakértelmet és egyéni megoldási módokat, módszereket kíván. Ennek okán kiemelten hangsúlyos életükben az egyenlő esélyű hozzáférés a szolgáltatásokhoz, eszközökhöz, orvosi eljárásokhoz. Magyarországon jelenleg a gyógyászati segédeszközök forgalmazása, beszerzése nehézkes, sok időt vesz igénybe. A jelenleg közgyógyellátásra adható eszközök listáján nem jelennek meg az újabb, modernebb, az egyéni igényekre jobban reagáló, a mindennapi használatot könnyebbé tevő eszközök. Az ellátott számára is nagyobb sikerélményt nyújt egy olyan eszköz

⁶ Márkus E. (2003). A súlyos-halmozott fogyatékoság meghatározásának problémái nevelési és szociális szempontból. Gyógypedagógiai Szemle. 2003/3. szám, 176–183. (Olyan személy, akinek sérülése, károsodása, akadályozottsága olyan nagy mértékű, hogy emiatt nem képes funkciókat elvégezni, ezáltal akadályozott lesz a társadalomban, illetve egyidőben egynél több, egymással nem feltétlenül összefüggő fogyatékoság áll fenn.)

⁷ Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szerint fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. Elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800026.tv>

(kerekszékek, járókeret stb.), ami alkalmazkodik egyéni igényeihez, mozgásállapotához. A szociális alapellátás tekintetében kevés az SHF személyt gondozók családja számára elérhető szolgáltatás, legyen az nappali ellátás vagy akár támogató szolgáltatás, házi segítségnyújtás. A szakosított ellátási formákban várólisták vannak, a társadalmi integrációt, az önálló életvitelt segítő támogatott lakhatás az SHF személyek részére nem elérhető.⁸

SHF személyek mozgásos jellemzői

Az SHF emberek képességeit tekintve a mozgás szinte biztos, hogy érintett terület. A mozgás az ember életének minden területén jelen van, ezért a mozgáskorlátozottság befolyásol minden más funkciót (pl. a kapcsolatteremtést). Az SHF személyek számára szűkösebbek a lehetőségek az élet minden területén ép társaikhoz képest. A kevesebb mozgás az összes szervrendszeren kívül a simaizmot, kötőszövetet, a harántcsíkolt izmot kevesebb erőbefektetésre kényszeríti, ezáltal például az izomerő csökken, kötőszöveti rétegek letapadnak, vérkeringés rosszabbodik. Ezek a hatások nemcsak a fizikai elemekre hatnak, hanem az elmére, a szervezet mentális részére is. A mozgáshiány beszűkült mentális állapotot hozhat létre, amely által kialakulhat a depresszió, illetve súlyosbodhat az epilepszia is (gyakoribb előfordulás, intenzívebb lefolyás). Fontos, hogy komplex mozgásfejlesztésről beszéljünk, mivel a mozgás minden életterületre kihat. Tehát az SHF személyek esetében figyelembe kell venni, hogy minden tevékenységét (étkezési szituáció, séta) átszövi az egyén mozgásának korrigálása. A FENO igénybe vevői többségének mozgásképesége a központi idegrendszer károsodása következtében súlyos fokban akadályozott, ezért a mozgásfejlesztés a nap minden részében, minden tevékenységi formájában megjelenik. Az igénybe vevőinknek különböző mértékben, de mindig szükségük van egy másik személyre (segítőre), aki közvetít közöttük és a világ között és a meglévő képességekre alapozva, egyénre szabottan segíti a világ megismerését. A mozgás szervezése esetükben elsődlegesen sérült, így a manipuláció-, a hely- és helyzetváltoztatási képességek-, és a kommunikáció akadályozottsága is jellemzi igénybe vevőinket.⁹ Mozgásállapotukra, mozgásos képességeikre rendkívül jellemző a heterogenitás, ezért semmiképpen nem összehasonlíthatók az egyes személyek semmilyen szempontból. Minden

⁸Tóth Orsolya (2020) Súlyosan, halmozottan fogyatékos felnőtt személyek komplex mozgásfejlesztése, mozgásos képességeiknek szintentartása. Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány, Budapest. Elérhető: <https://gondozothon.hu/wp/szakmai-anyagaink/>

⁹ Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat Egyesített Szociális Intézménye Fejlesztő Gondozó Központ Magas támogatási szükségletű/shf személyek nappali szolgáltatásának ígéretes gyakorlata, Elérhető: [file:///C:/Users/gondo/Downloads/20210714_xv_feno_egyesített-anyag_09_08_sablonban_v_bk-1-1596%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/gondo/Downloads/20210714_xv_feno_egyesített-anyag_09_08_sablonban_v_bk-1-1596%20(2).pdf)

velük való munka alapja -legyen az szintentartás, fejlesztés, új módszer vagy eszköz bevezetése – hogy egész személyiségükre irányul, folyamatdiagnosztikán alapszik, a szülők, szakemberek tapasztalataira épül, egyéni bánásmódot feltételez és team munkában zajlik.

Módszertani sajátosságok felnőtt SHF személyek mozgásfejlesztése/mozgásnevelése kapcsán

Azokra a sajátosságokra szeretnénk felhívni a figyelmet, amelyek alapvetően meghatározzák a felnőtt SHF személyekkel való fejlesztő, nevelő, szintentartó munkát.

- Kötődés a tárgyakhoz és a jelenhez, ami azt jelenti, hogy figyelmüket azok a tárgyak, jelenségek, cselekvések kötik le, amik térben és időben közel vannak hozzájuk.
- Cselekvéses tanulás és komplex (totális) kommunikációs beágyazottság, vagyis folyamatosan lehetőséget kell biztosítani a cselekvésre, a próbára, az utánzásra, a gyakorlásra, mindezt folyamatos verbális, illetve kommunikációs kíséreléssel.
- Tevékenységtanulás kis lépésekben, vagyis a legapróbb részletek begyakorlására is szükség lehet, természetesen a cselekvéssorba ágyazva.
- Tevékenységtanulás segítséggel – speciális irányítás és vezetés biztosítása, mindig annyit és akkor amennyire feltétlenül szükség van.
- A megfelelő tanulási motiváció kialakítása és fenntartása, az adott személy ismeretében.

A mozgásos tevékenységek kapcsán felnőtt SHF személyek esetében a főbb szempontok:

- A szenzomotoros depriváció csökkentése, a szenzomotoros területen kialakult fejlődési elmaradások pótlása célzott ingerléssel, passzív mozgatással, mozgásvezetéssel kiváltott (facilitált) mozgásokkal; az önindította mozgások ösztönzésével, a célirányos, akaratlagos mozgások optimális feltételeinek megteremtése érdekében a testkép, testséma kialakítása és fejlesztése.
- Amellett, hogy a mozgásfejlesztés átszövi igénybe vevőink egész napos tevékenységeit (kihasználva minden lehetséges helyzetet az önállóság maximalizálása mellett), ami a napi rutint képező gondozási, önellátási és foglalkozások kínálta tevékenységekben is nagy hangsúlyt kap, intézményünkben egyéni és csoportos mozgásfejlesztést is biztosítunk heti rendszerességgel. A csoportos mozgásfejlesztéseken a mozgásfejlesztő és az adott csoporthoz tartozó 3 szakember dolgozik együtt.

- Pozicionálás, testhelyzet-korrekción, a helytelen testtartás és testhelyzet megszüntetése, a kóros mozgásminták gátlása, a különböző tevékenységekhez szükséges stabil és biztonságos testhelyzetek kialakítása.

A kiindulópont minden tevékenység esetében a pozicionálás, hiszen ez lesz az alapja a mindennapos tevékenységekhez szükséges helyes és biztonságos testhelyzetek kialakításának, a testséma kialakításának, a mozgásöröm átélésének és az önálló cselekvés ösztönzésének. Az első szempont a rendszeres masszáz, passzív átmozgatás, és az optimális testhelyzet (továbbiakban: OpT) kialakítása. Az optimális testhelyzet kialakítása a megváltozott/károsodott mozgási és tartási funkciók korrekációjának feladatai közé tartozik, de ettől soha nem tekinthetünk el, hiszen ez az alapja bármely aktív tevékenység megkezdésének. Az OpT kialakításában, tudatosításában fontosak az ortézisek, modulok.

- A mozgásfejlődés elősegítése a fiziológiás mozgássor szem előtt tartásával (a fejkontrolltól a felállásig).
- A kézhasználat, a manipuláció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése.¹⁰
- A korrall járó fizikai és mentális állapotromlás figyelembevétele. A szintentartást is figyelembe véve ki kell használnunk minden olyan mozgásos tevékenységet, melyet önállóan képes kivitelezni az érintett személy, mivel ez megkönnyíti a mozgást és a hely-, helyzetváltoztató mozgásokat. A fő szempont, hogy minél több folyamatban aktív mozgásos tevékenységgel tudjon részt venni igénybevevőnk, ami fontos szempont lesz későbbi életútja tekintetében, például ha bekerül egy szakosított szociális intézménybe.

Ennek eredményeképpen a komplex mozgásfejlesztésen/terápián belül a következő főbb tartalmi elemek jelennek meg:

- Az alapmozgások kialakítása, korrigálása
- Saját test megélésének elősegítése
- Az utánzókézség fejlesztése
- A szenzomotoros ismeretszerzési lehetőségek javítása
- Manipulációs készség, vizuomotoros koordináció fejlesztése

¹⁰ 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200032.EMM&timeshift=20170831&txtreferer=A>

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

- Ízületek mobilizálása
- Izomzat erősítése
- Helyes légzéstechnika kialakítása
- Fiziológiás mozgássor alaphelyzeteinek és mozgásanyagának elsajátítása
- Mozgáskoordináció fejlesztése
- Reflex gátló testhelyzetek kialakítása, tónusszabályozás
- Helyes testkép kialakítása
- Térbeli orientáció kialakítása
- Megközelítőleg helyes testtartás kialakítása
- Izomlazítás
- Manipuláció fejlesztése (kéz-kéz, szem-kéz, kéz-tárgy koordináció)
- Kommunikációhoz szükséges mozgások kialakítása, fejlesztése.
- Mindennapos tevékenységre nevelés
- Érzékelés-észlelés fejlesztése
- Testséma fejlesztése

MOTomed eszköz és annak létjogosultsága SHF személyek mozgásfejlesztésében

A MOTomed olyan mozgásterápiás eszköz, amely elsősorban mozgáskorlátozott emberek számára lett kifejlesztve, de világszinten alkalmazzák különböző területeken:

- ideggyógyászat (neurológia) - rehabilitáció
- idősgondozás
- gondozás
- onkológia
- ortopédia - rehabilitáció
- művesekezelés (hemodialysis)
- gyermekgyógyászat (pediátria)
- intenzív osztályon - rehabilitáció
- kardiológia – rehabilitáció

Különösen olyan esetekben hasznos, ahol a betegeknek vagy pácienseknek mozgásszervi problémáik vannak, és rehabilitációra van szükségük, így rendkívül széles körben alkalmazható. A céloknak megfelelően az alábbi lehetőségek közül választhatunk: passzív,

8

BELÜGYMINISZTERIUM

motor-támogatásos, aktív üzemmód. Típustól függően (ezzel az eszközzel) fejleszthetjük az alsó- és a felső végtagot is. A gyakorlatok könnyedén kivitelezhetőek ágyban fekvé, széken ülve, és kerekesszékekben ülve is.

Az eszköz többféle terápiás előnnyel rendelkezik, az alábbiakban néhány példát említünk, amely az SHF személyek mozgásfejlesztésében is hasznos lehet:

1. **Izomerő és Koordináció Fejlesztése:** A MOTOMed segíti az izmok erősítését és a mozgások koordinációjának javítását. A szakemberek beállíthatják az eszközt a páciens egyedi igényeinek megfelelően.
2. **Passzív és Aktív Mozgások:** A MOTOMed lehetőséget biztosít passzív (az eszköz végzi a mozgásokat) és aktív (az SHF személy vesz részt a mozgásokban) mozgások végrehajtására, ami rugalmas alkalmazkodást tesz lehetővé különböző fizikai állapotokhoz.
3. **Keringés és Állóképesség Javítása:** A MOTOMed használata segíthet a vérkeringés javításában és az állóképesség növelésében, különösen olyan SHF személyeknél, akiknek korlátozott a mozgásuk.
4. **Fájdalomcsillapítás:** Az eszköz használata segíthet a fájdalomcsillapításban, mivel fokozatosan és kontrolláltan lehet bevezetni a terápiát, minimalizálva ezzel a fájdalmas terheléseket.
5. **Rehabilitáció Különböző Kórképek Esetén:** A MOTOMed hatékonyan alkalmazható különböző kórképek, például ízületi problémák rehabilitációjában.

A következő célok eléréséhez használható:

- Mozdáshiány következményeinek csökkentése
- Görcsösség csökkentése, spazmus oldása
- Tónus normalizálásának segítése
- Maradék izomerő aktiválása
- Általános erőnlét szinten tartása és/vagy növelése
- Psziché és jó közérzet erősítése
- Fáradtság ellensúlyozása
- Kontraktúra prevenció
- Ciklikus mozgásforma
  - mozgáskoordináció hatékony fejlesztése
  - két testfél összehangolt mozgása
  - járásképp javítása

- Keringés fokozása, szív- és érrendszer stimulálása
- Ízületi mozgásterjedelem megőrzése és/vagy növelése

Ezek a célok részben vagy egészében lefedik azokat a szükségleteket, amelyeket az SHF személyek esetében alkalmazni szükséges mozgásuk, mozgásfejlesztésük tekintetében.

Ezért a készülék:

1. Hatékonyan segíti a (mozgás)terápiát és a gondozó személyeket:

A terápiáknak - köztük a mozgásterápiának is - számos módszere és eszköze van.

Az SHF személyek passzív, vezetett aktív vagy aktív átmozgatását intézményünkben konduktor és szomatopedagógus végzi.

Minél súlyosabb kontraktúra áll fenn az SHF személynél, az őt átmozgató szakember annál intenzívebben veszi igénybe saját erejét, amely hosszútávon jelentős negatív hatással van fizikai egészségére.

A fizikai mozgás hatására a mentális funkciók is javulnak, nő a motiváltság; a terápiás szakemberek, gondozók, betanított személyek fizikai és mentális terhelése csökken.

2. Csökkenti a terápiás költségeket:

- kezeléséhez 1 segítő is elegendő,
- megfelelő időbeosztással folyamatosan használható,
- jó gyakorlási lehetőséget biztosít a betanult mozgásformákhoz.

3. Felhasználóbarát:

- strapabíró (pl. ritkán kell cserélni az alkatrészeket),
- könnyen kezelhető, betanítható a gondozók számára is a kezelése,
- személyt nem igénylő motivációs lehetőségekkel is el van látva(zenehallgatás).

4. Fejleszti az időgazdálkodást.¹¹

¹¹ <https://www.motomed.com/en/> -MOTOmed

A MOTOMed eszköz intézményi bevezetésének folyamata

1. Belső team felállítása, team feladata, munka tervezése (ki, mit, mikor, hogyan):

A team tagjai az Alapítvánnyal közösen a pályázatírási folyamatban is részt vettek, így az eszköz beszerzése közös célként jelent meg. A team tagok szakmai végzettsége, munkaköre szorosan kapcsolódik az intézményi lét mozgásos tevékenységeinek kialakításához, szervezéséhez, megvalósításához. A team tagjai az Alapítvány részéről egy fő projektmenedzser, az intézmény részéről egy fő konduktor, egy fő szomatopedagógus, egy fő gondozó.

A team a projektidőszakon belül minden hét utolsó péntekjén tartott közös megbeszélést, ahol kiosztásra kerültek a feladatok, időhatárok, haladás üteme, erősségek, gyengeségek, elakadások, ezek megoldására javaslatok. A megbeszélésekről (esetmegbeszélés, csoportos szupervízió) munkanaplót/feljegyzést vezetünk.

Elsődleges feladatként határoztuk meg SHF személyek rendszeres mozgásfejlesztését MOTOMed eszköz segítségével, illetve az ezt előkészítő feladatok szervezését, tervezését, lebonyolítását, amit alább részletezünk.

2. Hospitálás MOTOMed készüléket használó intézményekben:

Az eszköz használatbavételét megelőzően felkerestünk hasonló profilú intézményeket hospitálás céljából, akik rendelkeznek MOTOMED eszközzel. Célunk volt feltérképezni, hogy milyen minőségben és hogyan képesek beépíteni a mozgásfejlesztés során, milyen eredményekre, tapasztalatokra tettek szert az eszköz használatával. A hozzáférési kapacitásunk (térben, időben) a főváros és környékének területére korlátozódott, ami eleve nagymértékben leszűkíti a kört a lehetséges helyszínek tekintetében, az pedig még inkább, hogy olyan intézmények iránt érdeklődtünk, ahol kimondottan SHF személyek használják az eszközt.

Két intézménybe volt alkalmunk eljutni: a Mozgásjavító Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola és Kollégium, illetve a Mozgássérült Emberek Integrált Intézménye Budapest (MEREK). Mindkét intézményben rendszeres és folyamatos használatban van a MOTOMED, szerves részét képezi a mozgásfejlesztésnek a mindennapokban. Többek között kiemelték, hogy a MOTOMED jó lehetőség a mozgásfejlesztések előtti bemelegítésre vagy az azt követő levezetésre, de szakemberhiány esetén is jó kompenzáció, hogy a kliensek mozgásban maradjanak. Mozgásterapeuta kollégák mutatták be az eszközt, paramétereit ismertetve magyarázták el használatát, az egyik helyen két kliens is aktívan közreműködött a

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

bemutatásban, két stroke-on átesett kliens, akik maguk is tudták követni az eszköz képernyőjét, és motiválóan hatott rájuk a kijelzőn megjelenő érték az aktuális teljesítményükről. Általános felismerés volt mindkét intézmény esetében, hogy az eszköz használói élvezték a mozgásnak ezt a lehetőségét, sőt tudatában is voltak a jelentőségének, egyfajta belső motiváció is hajtotta őket. Mozgásállapot és értelmi funkciókhoz szükséges képességek birtokában nem igényeltek különösebb asszisztenciát az eszköz használatához. A hajtókarok mozgatása tudatos erőfeszítésnek köszönhetően lépett működésbe, sőt van, akinél a napi rutin része a délutáni tekerés. Kihangsúlyozták a fogadó kollegák, hogy nagy segítség számukra a humán erőforrás tekintetében az eszköz, mert képes kiváltani a személyi jelenléttel járó mozgásos tevékenységeket, mivel a pozicionálásokon kívül nem igényelnek felügyeletet a klienseik. A FENO SHF fiataljai esetén ez még az ismerkedési, hozzászokási időszakon túl sem elképzelhető. Kimondottan SHF kliensekkel nem volt lehetőség az eszközhasználat hospitalására, vagy azért, mert nincsenek az intézmény profiljában, vagy épp foglalkozáson voltak.

Elmondható, hogy egyik helyen sem SHF személyek használják az eszközt. Akik használták, saját maguk kezelték a gépet, saját motivációból használták. Ezeken a helyeken az eszköz tudja helyettesíteni a humán erőforrást, mert nem igényel külön személyzetet. Nálunk ez nem él, mert állandó felügyeletre lesz szükség. A mi esetünkben a más típusú és a többlet mozgásra ad lehetőséget a gép. A látottak alapján kellett elképzelni, hogy mi miként fogjuk használni. A látottak alapján elég pesszimisták voltunk. Mindenképpen azt szűrtük le, hogy saját tapasztalatokat kell szerezni a célcsoporttal kapcsolatban, arra lehet szakmailag majd támaszkodni. Ezért is döntöttünk úgy a 20 fő kiválasztásánál, hogy minél szélesebb mintát tudjunk megfigyelni, minél szélesebb körből tudjunk tapasztalatokat gyűjteni. Az eszközhasználat szakmai programba történő beépítéséhez erre lesz szükség.

Pozitív volt, hogy láttuk a gépkezelést, hogy nem olyan bonyolult, hogy nem lehet elrontani. Ez fontos szempont a szakemberek használatra vonatkozó motivációját illetően, mert akkor a kezelő személy nem fog félni a használatától. Stabil, könnyen mozgatható, viszonylag kis helyet foglal. Ez fontos tapasztalás volt ahhoz, hogy megfelelő helyre tudjuk pozicionálni a mi gépünket. Mind a két intézményben készségesen fogadtak és osztották meg a tapasztalataikat. A helyszíneken régebbi típusú gépeket láttunk, ennek ellenére jó állapotban voltak, funkciójukat ugyanúgy ellátták, vagyis strapabíróak. Ez is fontos szempont volt a napi használati cél tervezéséhez. A mi gépünk több funkcióval, alsó és felső végtagra is jó, ilyet nem mindenhol láttunk. Ez helytakarékos, ennek ellenére több lehetőséget rejt.

12

BELÜGYMINISZTERIUM

1.számú kép: Mozcássérült Embek Integrált Intézménye (MEREK)
MOTOMed eszköz

2.számú kép: Mozcássérült Embek Integrált Intézménye (MEREK)
MOTOMed eszköz

3.számú kép: Mozgásjavító Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola és Kollégium -MOTOMed eszköz

4.számú kép: Mozgásjavító Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola és Kollégium -MOTOMed eszköz

5.számú kép: Mozcásjavító Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola és Kollégium -MOTOmed eszköz

3. Projektben résztvevő SHF fiatalok kiválasztása

Felállítottunk egy szempontrendszer a fiatalok kiválasztása tekintetében annak érdekében, hogy az eszköz jövőbeni használatát be tudjuk építeni szakmai programunkba. A következő szempontokat vettük figyelembe az intézmény sajátosságainak figyelembevételével.

- Minden csoportból kerüljön be fiatal (a csoport dolgozói csatlakozni tudjanak a projekthez, megismerjék az eszközt, be tudják építeni a foglalkozások órarendjébe).
- Elsősorban a kerekesszékes, helyváltoztató mozgásra önállóan nem vagy kismértékben képes fiatalokat vettük be a programba (tekintettel arra, hogy számukra a mozgásos lehetőségek kevesebb számban állnak rendelkezésre.).
- Legyenek képesek stabilan, biztonságosan ülni kerekesszékekben vagy hagyományos székekben.
- Elfogadják a vezetett/ ráfogósos segítségnyújtást, együtt cselekvési tevékenységet a segítővel egy minimális szintig.
- Alsó és felső végtag vonatkozásában is az egyes ízületek mozgástartománya megfelelő mértékben bejárható. (Hogy az itt szerzett tapasztalatokat a jövőben azoknál is be tudjuk építeni, akik most nem kerültek bele a projektbe).

4. Állapotfelmérés (felmérő lap elkészítése)

Az állapotfelmérést megelőzte a kiválasztott SHF fiatalok dokumentációinak tanulmányozása (egyéni fejlesztési terv, év végi jellemzés, rendelkezésre álló orvosi dokumentáció), illetve a fiattal közvetlenül dolgozó kollégákkal történő beszélgetés. Igénybe vettük kollegáink meglátásait, véleményét is a kérdőív kitöltése során, akik napi szinten közvetlenül dolgoznak együtt az adott fiatalokkal, minden élethelyzetben a gondozási és fejlesztési területek tekintetében is naprakészebb rálátásuk van a fiatalokra hogyan funkcionálnak a mindennapokban. A begyűjtött, a cél szempontjából lényeges információk rendszerezés után az állapotfelmérő lapon kerültek rögzítésre.

Az állapotfelmérő lap a mozgásfejlesztés/eszközhasználat bevezetése során segíthet a szakembereknek az SHF személy aktuális fizikai állapotának, az eszközhasználathoz szükséges személyiségjellemzők (pl. motiválhatóság, viselkedési sajátosságok) egyedi szükségletek és képességek megértésében és az eszközhasználat személyre szabásában.

Az állapotfelméréssel az általános állapotra történő rálátást kívántuk rendszerbe foglalni a kiválasztott fiatalok kapcsán egyénenként, azokra a területekre fókuszálva, melyek relevánsak a MOTOMED eszköz használatához. Így a fő irányadó adatokon kívül (kor, diagnózis, fogyatékoság típusa) három területre összpontosítottunk a kérdőívben: facilitáció, ülő/járóképesség, és az alsó/felső végtag funkciói. Látni kell, hogy az állapotfelmérés csak egy általános, hozzávetőleges képet ad a fiatalokról. Lehetne akár mennyire komplex és részletes, azt nem képes leképezni, hogy az ellátottjaink állapota akár egy napon belül is váltakozó tendenciát mutathat. Meglepően sok befolyásoló tényező van rájuk hatással, erre jó példa a reggeli fogadás, átvétel a szülőktől, mikor úgy vesszük be őket, hogy minden a legnagyobb rendben van, de akár egy órán belül az ellenkezőjét tapasztaljuk a csoportban, vagy ami reggel jól ment, az délután már nehézkes. Napszakokra lebontva egyébként is általános tapasztalat, hogy a terhelhetőség, éberségi állapot függvényében a figyelemre való képesség és az energiaszint a délelőtt folyamán intenzívebb, befogadóképesebb mindenki. Ennek értelmében a facilitáció módja is igen eltérő, de a manuális, vezetett ráfogással történő kivitelezését a mozgásnak igényli a többség. A fogyatékoság típusából kifolyólag a magas támogatási szükséglet igénye itt is tükröződik.

Az állapotfelmérő kérdőívben két pontnál késleltettük a válaszadást, mert csak az új eszköz kipróbálásakor volt lehetőségünk releváns, megbízható választ adni. (A facilitálás tekintetében, hogy Melyik testrésznél, milyen mértékben/hogyan segítsünk, ill. az Optimális pozicionálás és az ahhoz szükséges eszközöket illetően). Természetesen vannak elképzeléseink, de azonkívül, hogy ezek ott és akkor fognak realizálódni, a folyamatnak azt a részét is figyelembe kell venni,

hogyan adaptálódunk az új eszközökhöz mi, és a fiatalok is, nem feltétlen az első megoldás lesz a legjobb.

A lap tartalma a specifikus célkitűzést és a fent említett szempontok figyelembevételével készült a hospitálás során szerzett tapasztalatok beépítésével, alkalmazkodva a helyi sajátosságokhoz. Az állapotfelmérés a projektidőszak felénél, illetve végén -kibővítvén a projekt során szerzett tapasztalatok alapján- ismétlődni fog, hogy nyomon kövessük a fejlődést és szükség esetén módosítsuk az egyéni eszközhasználati tervet.¹²

5. Egyéni eszközhasználati terv (terápiás program) kidolgozása, annak tartalma

Az egyéni eszközhasználati terv kialakításában az alábbi lépéseket vettük figyelembe:

- Állapotfelmérő lap információi alapján az eszközhasználat eléréni kívánt mozgásfejlesztési és egyéb célok és prioritások meghatározása, például izomerő növelése, egyensúly javítása vagy mozgástartomány növelése, gép megismerése, megfelelő pozíció, optimális testhelyzet megtalálása géphasználat közben.
- Az eszköz célhoz kötött funkciójának kiválasztása, például alsó vagy felsővégtag gyakorlatok, aktív vagy passzív funkció használata, kiegészítő programok(zenelejátszás) alkalmazásának lehetőségei az egyénnél.
- Eszköz paramétereinek beállítása az egyéni igények és képességek mentén, például ellenállás szintje, mozgástartomány és sebesség.
- Eszközhasználati időintervallumok, megsegítés módjának, személyi segítők számának meghatározása az egyén szintjén, például, hogy hány alkalommal hetente és mennyi időt, melyik segítővel (munkakör szempontjából) töltsön el az SHF személy az eszköz használatával.
- Rendszeresen kövessük nyomon a fejlődését/változást az eszköz használatával, amiket vezessünk be a terápiás tervbe szükség esetén az elért vagy el nem ért eredmények alapján.¹³

6. Az eszközhasználat tapasztalatainak folyamatos dokumentálása-egyéni tevékenységi napló

A folyamatos dokumentáció lehetővé teszi a szakemberek számára, hogy szemmel tartsák az eszközhasználattal kapcsolatos haladást, megtorpanást, megtalálják annak okát és azokra

¹² 1.számú melléklet-Állapotfelmérő lap MOTOMed eszköz használatához minta

¹³ 2.számú melléklet: Egyéni eszközhasználati terv MOTOMed eszközökhöz

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

reagálni tudjanak. Továbbá nyomon követhető, hogy milyen intenzitással, milyen változás érhető el és nem utolsósorban a folyamat hatékonyságát is jól nyomon lehet követni. Ezért a haladási naplóban a következő információkra vagyunk kíváncsiak: pozicionálás, melyik végtag, segítők száma, eszköz beállításai: aktív vagy passzív, egyéb funkciók, nehézségek a beállításnál, a foglalkozás pontos időpontja és időtartama, az SHF személy viselkedése, visszajelzése, nehézségek az aktuális használattal kapcsolatban, eszköz beállítás módosítása, ha szükséges. Általános tapasztalat a foglalkozáson.¹⁴

7. Az eszközhasználat beépítése az intézmény szakmai programjába, napirendjébe

A tényleges munkát a foglalkozások környezeti, személyi, napirendi feltételeinek megteremtését az eszközzel több tevékenység előzi meg. Az egyik a kollégák megismertetése az eszközzel, folyamatos informálása a projekt haladásával kapcsolatban. Team megbeszélések, beszélgetések keretében bevonásuk a mindennapos eszközhasználatba, motivációs alapok lefektetése. Miért, hogyan képzeljük el a megvalósítást. A nagyobb haladási ütemek folyamatos kommunikálása a kollégák felé. Az őket érintő ezzel kapcsolatos feladatok érthető, egyszerű, bemutatással, kipróbálási lehetőséggel összekapcsolt tájékoztatása (eszközbemutató, egyszerűsített használati utasítás, hospitálás a projekt team foglalkozásain, belső képzés tartása). Folyamatos visszacsatolási lehetőség biztosítása a szakemberek számára. A másik az eszköz megismertetése a fiatalokkal, képességeik és lehetőségeik mentén. Az eszköz látótérbe hozása, multiszenzoros megismerése (hangja, tapintása, látványa, mozgása, mérete, színe, stb.) vételezhető legyen a fiatal számára. A tapasztaltak alapján, az esetleges félelmek oldására megoldási módszerek kidolgozása, ismertetése.

Harmadrészt pontos foglalkozásrend kidolgozása, amely tartalmazza ki mikor kivel vesz részt a MOTomed foglalkozáson.

Fontos, hogy az SHF fiatalok törvényes képviselői is tájékoztatva legyenek az eszközhasználat kapcsán, illetve hozzájáruljanak gyermekük esetében a programban való részvételhez.¹⁵

¹⁴ 3.számú melléklet-Egyéni tevékenységi napló

¹⁵ 4.számú melléklet-Hozzájáruló nyilatkozat

8. Hospitálás/tapasztalatcsere szakemberek részére

A projekt folyamán több intézményből érkeztek úgy kollégák, mint fogyatékos személyek, hogy kipróbálják, információt kapjanak az eszközről. Ezt a célt szolgálta egy workshop is, minek keretében beszámoltunk tapasztalatainkról.

Többféle szakember, többféle helyszínről vett részt a foglalkozásokon. Ezeken az alkalmakon próbáltuk hangsúlyozni, hogy nem csak azért lényeges az eszköz mert a mozgásban hiánypótló, hanem azért is, mert az SHF személyek mindennapjaiba bevisz egy új tevékenységi formát, lehetőséget.

Voltak jelen fogyatékos személyek, intellektuális fogyatékosággal élők. Volt, aki nem merte kipróbálni, vagy csak azután, hogy a többieket látta. Ez megerősít minket az eszközhasználat felkészítésének jelentőségére, a megfelelő mennyiségű idő nyújtására.

Minden hospitáló pozitív lehetőségnek tekintette az eszközt. Akinek belátása van és lehet motiválni, az fogja csinálni. Mérlegelni kell a szakember szemszögéből, hogy elvárható-e, hogy végezze a műveletet a személy saját aktivitásból, mikor a gép megcsinálja helyette. Itt mérlegelni kell melyik fontosabb az igénybe vevő számára.

Mindenki jelezte, hogy a gép költsége miatt szinte elérhetetlen számukra annak beszerzése.

9. Egyéni projektértékelő lap

Az egyéni projektértékelő lap célja, hogy összefoglalja és értékelje az SHF személy MOTOmed eszközhasználatának egyéni eredményeit, tapasztalatait, tanulságait. Az alábbiakban néhány fontos elemet emelünk ki, ami szerintünk lényeges elemét képezheti az értékelő lapnak:

- A projekt címe, célja.
- Ettől meddig, milyen rendszerességgel vett részt az SHF személy a projektben.
- Mik voltak az SHF személy esetében a kezdeti célok és elvárások, milyen eredmények születtek vagy nem születtek.
- A projekt során elvégzett konkrét feladatok, az egyes feladatokhoz rendelt idő- és erőforrások értékelése.
- Azoknak a kihívásoknak a leírása, amelyekkel a projekt során szembesültünk és az ezekre adott válaszok, megoldások és a tanulságok leírása az SHF személy tekintetében.
- Az SHF személy egyéni fejlődése a projekt során, milyen változásokat tapasztaltunk, esetleges új készségek leírása.

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

- Az egyes foglalkozások során a kommunikáció, a munkakapcsolat milyen volt a résztvevő SHF személy és szakember/segítő között. Milyen visszajelzésekkel találkoztunk, miben kellett a szakembereknek, a kollégáknak alkalmazkodniuk?
- Általánosságban milyen hatása volt az egyénre az eszköznek, milyen volt maga az eszköz használata a foglalkozások során a szakembernek?
- Javaslatok a jövőre nézve: változtatások, fejlesztések.

Tapasztalatok, ajánlások a MOTomed eszközhasználattal kapcsolatban

Decemberben érkezett az eszköz. Az átvétel után a gyártó videóit néztük meg, tanulmányoztuk a műszaki leírást, a használati utasítást, az egyes programokat. Team munkában felmértük a lehetőségeket és veszélyeket, a kontraindikációkat a géphasználattal kapcsolatban, ismerve az igénybe vevői kört. A gépet a team (3 fő) tagjai is kipróbálták, hogy legyen saját tapasztalat a felhasználáshoz.

Februárban a team kiválasztotta a 20 fiatal, annak érdekében, hogy az eszközhasználat tevékenységi programba történő beépítéséhez legyen elég tapasztalat. Az intézményi körülmények (tárgyi feltételek, épített környezet, humán erőforrás, a célcsoport heterogenitása) figyelembevételével.

Ennek a 20 fiatalnak elkészült a dokumentált állapotfelmérése, illetve az eszközhasználattal kapcsolatos célmeghatározása.

Februárban órarend és beosztás alapján elkezdődött a konkrét munka, az eszköz felhasználói szinten történő kipróbálása. Két hetente 1 alkalommal került sorra egy-egy fiatal. Ez volt a bevezető szakasz: ismerkedés a helyzettel, a géppel, a segítőkkel a szituációban. Az időkeret teljesen egyéni volt.

Pozicionálásra kellett a legnagyobb hangsúlyt fektetni, ez határozta meg az egész foglalkozást, annak kimenetelét.

Olyan tárgyi eszközöket is kellett használni a pozicionáláshoz, amik rendelkezésünkre álltak eddig is, de most más céllal, más helyzetben kellett alkalmazni. Kreatívnak kellett lenni, figyelembe véve a balesetvédelmi szempontokat. Az első alkalmakon a pozicionáláshoz több személyi segítőre volt szükség mire a megfelelő utakat, helyzeteket kitaláltuk.

Mivel a célcsoport sajátosságaiból adódóan a verbális kommunikáció, a verbális irányítás sok esetben nem működött, pl. "Kérlek, tedd be a lábad!" nagy hangsúlyt kapott a passzív vagy vezetett aktív segítségnyújtás. Ennek módját van, akinél még most is tanuljuk vagy folyamatosan módosítani szükséges. Ennek kivitelezéséhez ismerni kell a fiatal és az eszközhasználattal kapcsolatos egész új helyzetet egy bizalmi kapcsolat kell, hogy megelőzze a hatékony és zökkenőmentes végrehajtáshoz.

Várakozásainkat felülmúlta a felhasználási lehetőségek száma, módja és minősége már ebben a korai szakaszban is. Többen tudták használni a gépet célzottan, egyéni szükségleteik mentén, mint ahogy azt a kiinduláskor feltételeztük. Egyes fiatalok rendkívül motiváltak voltak az új

helyzetben, sikerélményt adott számukra a tevékenység. A gép olyan mozgásokat tesz lehetővé a célcsoportunk számára, amit a mindennapokban nem tudnak kivitelezni, még mozgásos szakemberrel sem. Mert ezeket a mozgásokat még ha passzívan is, de csak ezzel a géppel tudta megtenni.

Volt persze olyan tapasztalat is, hogy adott fiatalnál egyáltalán nem tudtuk használni többszöri próbálkozás után sem az eszközt. Részben a képességstruktúra miatt, másrészt az intellektuális fogyatékoság súlyos szintje miatt, harmadrészt magát a helyzetet nem tudta befogadni az egyén.

Akiknek az intellektuális képességei magasabb szinten vannak, ott a motiváció erősebb, ami egyenes arányban van az aktivitás szintjével. Még akkor is aktívabb, ha rosszabb mozgásállapottal rendelkezik. Vannak jobb mozgásállapotú fiatalok, de intellektuálisan súlyosan érintettek, ott kevésbé érzük el az egyénre szabott célokat a géphasználattal kapcsolatban.

Az egyéni jelzéseket nagyon kell figyelni a balesetek elkerülése végett. Van, aki egyszer csak nem akarja tovább csinálni és kikapja a lábát minden előzetes jelzés nélkül. Van, akinél az eleje jobban ment, mert még újdonság volt, a többedik alkalomra azt a kevés motivációt is elvesztette. Vannak olyanok is, akik folyamatosan motiváltak és kifejezetten szeretik ezt a mozgásformát.

A kijelzőn lévő gyári grafika, ami a motivációt hivatott erősíteni, nálunk egy-két esetben működik. Itt saját alternatívákat találtunk ki. Arányaiban el lehet mondani, hogy a többségnek hasznára van, pedig ez az intézmény igénybe vevői létszámának kicsit több mint a fele vesz részt a próba időszakban.

A szülők támogatják a lehetőséget, pozitív tapasztalatokról számolnak be. Figyelembe veszik a fiatal napirendjében ezt a foglalkozást, ha kell, megvárják vagy később jönnek a fiatalért.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az eszköz hasznos a célcsoport tekintetében, bizonyos kritériumok mentén. Az SHF csoportnál fontos az időtényező és a mindenkori aktuális állapot folyamatos figyelembevétele az egyéni képességstruktúra mellett. Ami azt jelenti, hogy bőségesen kell időt adni arra, hogy tapasztalatokat szerezzünk. Az eszköz egyik mérhető haszna a szakemberek team munkájának erősödése, a közös gondolkodás pozitív hatásai, az alternatív megoldások megtalálása: pozicionálás, motivációs technikák megtalálása.

A célcsoport számára plusz tevékenységek lehetőségének felkínálása, az ezzel járó új ingerek megtapasztalása az életminőségben és a rugalmasságban pozitív hatással lesz, ami a jövőképek szempontjából nem mellékes.

Konkrét adatok:

- 20 fő: 8 járóképes + 12 kerekesszékes
- 23–49 év közötti SHF célcsoport
- 10 fő spasztikus - 3 fiatalnál automatikusan leállt a gép túl sok spasztikát érzékelve
- 5 fő ellenállt kézi hajtáskor, de az alsó végtagok esetén mindenkinél használható
- 5 fő esetében féloldali felső végtagi tekerés
- általában passzív motorhajtás, de 8 fő aktívan is bele-beleteker

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

Dokumentáció

I.számú melléklet

ÁLLAPOTFELMÉRŐ LAP

MotoMed eszköz használatához
minta

Felmérést végezte:

Dátum:

Név:

Diagnózis:

Fogyatékoság típusa:

Támogatás mértéke:

Általános állapot/ viselkedés jellemzése: (alaptermészet, konfliktuskezelés, motiváció, figyelmi idő, kommunikációs nyelv)

Facilitáció módja és mértéke:

- tárgyi:
- szóbeli:
- manuális (vezetett ráfogással):

Melyik testrésznél, milyen mértékben/hogyan?

Optimális pozicionálás és az ahhoz szükséges eszközök:

Használ kerekesszéket? IGEN NEM

Ha használ kerekesszéket, modullal használja? IGEN NEM

Képes járni? IGEN (önállóan, segédeszközzel, személyi segítséggel) NEM

Ülőképesség

- önállóan, széken, támasz nélkül
- önállóan, széken, támasszal (karfa, kapaszkodó, stb.)
- széken modulban

24

BELÜGYMINISZTERIUM

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

- kerekesszékekben
- kerekesszékekben, modulban

Végtagok állapota

Felső végtagban van-e kontraktúra? IGEN NEM

Ha van kontraktúra, akkor melyik oldalon? JOBB BAL MINDKETTŐ

Milyen formában jelenik meg a kontraktúra? (pl.: csukló flexiós fixáltan)

Használ a felső végtagon ortézist? IGEN NEM

Ha használ, akkor hol és mikor, mennyi ideig használja? (pl.: könyök ortézis)

Alsó végtagban van-e kontraktúra? IGEN NEM

Ha van kontraktúra, akkor melyik oldalon? JOBB BAL MINDKETTŐ

Milyen formában jelenik meg?

Használ az alsó végtagon ortézist? IGEN NEM

Ha használ, akkor hol és mikor, mennyi ideig használja? (pl.: boka ortézis)

Tud-e külön mozogni a két alsó végtag? IGEN NEM

Kar és kéz mozgásai:

JOBB felső végtag:

Nyúlás (pl. szabadon minden irányba)

Fogás-elengedés (akaratlagosság, időtartam, akadályozottság, stb.)

BAL felső végtag:

Nyúlás (pl. szabadon minden irányba vagy)

Fogás-elengedés (akaratlagosság, időtartam, akadályozottság, stb.)

Egyéb

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujjalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

2.számú melléklet

EGYÉNI ESZKÖZHASZNÁLATI TERV MOTOMed eszközhöz minta

Név:

Állapotjellemezés:

(mozgás állapot, személyiségjegyek, támogatási szükséglet általában)

Cél: (eszköz megismerése, pozícionált testhelyzet megtalálása, alsó vagy felső vtg., aktív vagy passzív mozgás alkalmazása)

Eszközbeállítás: (ellenállás szintje, mozgástartomány, sebesség, aktív vagy passzív funkció, kiegészítő lehetőségek)

Eszközhasználati időintervallumok:(hetente hányszor, hány percben)

Megsegítés módja: hány segítő, milyen módon

Módosítás szükség szerint: (mikor, miért, mire)

Dátum

Aláírás

BELÜGYMINISZTERIUM

3.számú melléklet

EGYÉNI TEVÉKENYSÉGI NAPLÓ

MOTOMed eszköz használatához

minta

MOTOMed használója:

MOTOMed eszközt használó segítője:

Dátum/ időtartam	Segí tők szá ma	Végtag	Pozicionálás (helyzet, segédeszköz)	Eszköz beállításai/ta pasztalok	Viselkedés / magatartás	Eszközbeállítás módosítása	Általános tapasztala tok	Aláírás

27

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

4.számú melléklet

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott törvényes képviselő **engedélyezem / nem engedélyezem**, hogy gyermekem, _____ részt vegyen a Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány által a FENO-ban biztosított MOTMed mozgásterápiás eszköz bevezetésével, kipróbálásával kapcsolatos programban, illetve az ezzel kapcsolatos mozgásterápiás foglalkozásokon.

A foglalkozásokon fotó, videó készítéséhez, illetve ezek megjelenéséhez **hozzájárulok/ nem járulok hozzá.**

_____

dátum

_____

törvényes képviselő aláírása

BELÜGYMINISZTERIUM

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZTMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

Felhasznált irodalom

Márkus E. (2003): A súlyos-halmozott fogyatékoság meghatározásának problémái nevelési és szociális szempontból. Gyógypedagógiai Szemle. 2003/3. szám, 176–183.

Tóth Orsolya (2020) Súlyosan, halmozottan fogyatékos felnőtt személyek komplex mozgásfejlesztése, mozgásos képességeiknek szintentartása. Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány, Budapest. Elérhető: <https://gondozotthon.hu/wp/szakmai-anyagaink/>

Hoschke Orsolya, Némethné Varga Viktória, Tóth Orsolya (2021) Súlyosan, halmozottan fogyatékos felnőtt személyek komplex mozgásfejlesztése, mozgásos képességeiknek szintentartása II. Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány, Budapest. Elérhető: <https://gondozotthon.hu/wp/szakmaianyagaink/>

Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat Egyesített Szociális Intézménye Fejlesztő Gondozó Központ Magas támogatási szükségletű/shf személyek nappali szolgáltatásának ígéretes gyakorlata (2021) Elérhető: [file:///C:/Users/gondo/Downloads/20210714_xv_-_feno_egyesített-anyag_09_08_sablonban_v_bk-1-1596%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/gondo/Downloads/20210714_xv_-_feno_egyesített-anyag_09_08_sablonban_v_bk-1-1596%20(2).pdf)

Egyéb felhasznált internetes források (utolsó látogatás: 2024):

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat FENO: <https://www.bpxv.hu/szocial-intezmenyek/fejleszto-gonozo-kozpont>

Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány: <https://gondozotthon.hu>

Magyar Kardiológusok Társasága <http://www.mkardio.hu/upload/kardiologia/intro/index.html>
<https://www.motomed.com/en/> -MOTOmed

Gerinces magazin https://gerinces.blog.hu/2015/05/07/tiz_egyszeru_lepes_az_egeszsegert
<https://heavenuts.hu/a-mozgas-szerepe-az-egeszsegmegorzesben/>

Jogszabályok (utolsó látogatás: 2024.):

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
Elérhető:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800026.tv>

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
Elérhető:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200032.EMM&timeshift=20170831&txtreferer=A>

29

BELÜGYMINISZTERIUM

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

Mellékletek:

- 1.számú melléklet: ÁLLAPOTFELMÉRŐ LAP MOTOMed eszköz használatához
- 2.számú melléklet: EGYÉNI ESZKÖZHASZNÁLATI TERV MOTOMed eszközhöz
- 3.számú melléklet: EGYÉNI TEVÉKENYSÉGI NAPLÓ MOTOMed eszköz használatához
- 4.számú melléklet: HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT a programban való részvételhez

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

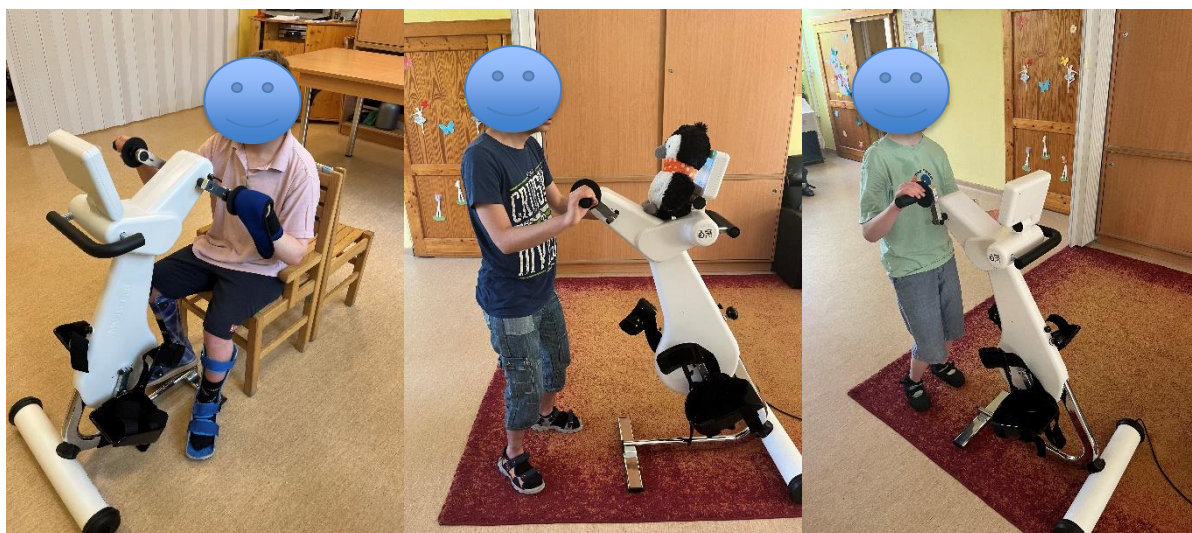
1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujpalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÖNCZ ÁRPÁD
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
KÖZPONT

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Tel.: (06 1)417-33-80

Email: feno-ujjalota@gaszixv.hu

FEJLESZTŐ GONDOZÓ
• K Ö Z P O N T •

